

Jen Jemu patří chvála

Hošťálková 10.4.2016

Písňe: EZ 175, 627, 660

Čtení z písma: Žalm 105, 1-4, List Jakubův 4,10-17

Bratři a sestry,

když se mě manželka ptala o čem budu v neděli kázat, odpověděl jsem jí: „O pýše. Vybral jsem si něco, co z vlastní zkušenosti velmi dobře znám.“ Chtěl bych dodat, že se také spolu zamyslíme také nad pokorou, která je opakem pýchy a nad tím, komu patří chvála.

Potřeba sounáležitosti a lásky stejně jako potřeba sebeúcty a uznání patří k základním lidským potřebám. Chceme být milováni, chceme být respektováni a chceme být v tom co jsme a co děláme přijímání druhými lidmi. To vše je normální a zdravé. Začneme-li ale sami sebe nadhodnocovat, stáváme se obětí pýchy.

Dle církevní tradice je pýcha, latinsky *superbia* hned na prvním místě v seznamu sedmi smrtelných hříchů a tedy předstihuje lakomství, závist, hněv, smilstvo, nestřídmost a lenost. Pýcha má podle Binsfeldovy démonologie svého patrona, kterým není nikdo jiný, než Lucifer. Vraťme se ale od tradic k Bibli. Nejvíce najdeme o pýše v knize Přísloví. Citujme alespoň toto místo

Pýcha očí a nadutost srdce, ač jsou svévolníkům světlem, jsou hříchem. (Přisl 21,4)

Jak už jsem řekl, pýcha nebo jinak řečeno domýšlivost, nadutost, chloubna nebo povýšenost, spočívá v nadhodnocení vlastní osoby. Pokud mám dojem, že jsem ostatním nadřazený, pak trpím určitou formou pýchy. Pocit mé vlastní výjimečnosti bývá často spojený s vnitřní slepotou vůči vlastním nedostatkům. Ve třetí kapitole knihy Zjevení najdeme:

Vždyť říkáš: Jsem bohat, mám všechno a nic už nepotřebuji! A nevíš, že jsi ubohý, bledý a nuzný, slepý a nahý. Radím ti, abys u mne nakoupil zlata ohněm přechištěného, a tak zbohatl; a bílý šat, aby ses oblékl a nebylo vidět tvou nahotu; a mast k potření očí, abys prohlédl. (Zj 3, 17 - 20)

Mohu být pyšný na své osobní vlastnosti. Například na své skvělé sportovní výkony nebo svůj půvab. No dobře, to se mně příliš netýká. Zkusme lepší příklad. Mohu být pyšný na svou inteligenci nebo na své vynikající duševní schopnosti a velký rozsah znalostí.

Myslím, že jednou z nejnebezpečnějších je křesťanská pýcha. Nebudu jí říkat duchovní, protože z Ducha rozhodně není. Mohu se pyšnit svou velkou vírou a poznáním Boha. Můžu si myslet, že jsem lepším křesťanem, když si díky absenci církevní výchovy zachovávám nekonvenční pohled na věci víry. Někdo jiný ale může být naopak pyšný na svou skvělou církevní výchovu a dívat se na lidi příšle „ze světa“ jako na křesťany druhé jakosti a to už vůbec nemluvím o lidech, kteří v Boha nevěří. Zkusme se zeptat. Stává se lepším křesťanem ten, kdo byl pokřtěn Duchem svatým a obdržel duchovní dary? Dle mého mínění nikoli. Je jen lépe vybaven ke službě. Asi nemá smysl jmenovat vše o co se naše sebehodnocení může opřít.

Důsledky pýchy jsou vždy velmi zlé. Za prvé pýcha narušuje náš vztah k Bohu. Vzpomeňte si na hřích ze zahrady Eden. Jak had ujišťuje ženu: "Budete jako Bůh znát dobré a zlé". Rovněž tam, kde spoléháme-li na svou spravedlnost a dokonalost nezbyvá místo pro Boží působení. Co nám říká známé podobenství o farizeovi a celníkovi. Může Bůh ospravedlnit někoho, kdo dle svého hodnocení už spravedlivý je? Spravedliví přece nepotřebují ani Boží milost, ani Kristovu obět. V centru mého života může být pouze jedna osoba. Buď jsem to já nebo je to Pán Ježíš.

Za druhé pýcha poškozují náš vztah k druhým lidem. Zkusím to trochu nadsadit. Jsem-li ostatním nadřazený, nemám důvod sloužit těm, kdo se pinoží v prachu mých nohou. A když, pak možná jen

proto, aby ocenili mojí výjimečnost. Ostatní přece mají sloužit mně, protože jsem skvost, dýmant a perla mezi všemi. V pýše se také stáváme přísnými soudci druhých. Vzpomeňme si na známé místo z Lukášova evangelia „*Jak můžeš říci svému bratru: ‚Bratře, dovol, ať ti vyjmu třísku, kterou máš v oku,‘ a sám ve svém oku trám nevidíš?‘*“

V pýše přehlízíme, že druzí lidé jsou pod stejnou Boží milostí, jako my sami. Možná si někteří vzpomenou na postavu poustevníka, z divadelní hry Hrátky s čertem, který si nesmírně zakládal na své svatosti a umrtvování tělesných žádostí. Pro vyjádření jeho charakteru postačí jeden citát: „Tak, do nebe Nemravy, necudy, holky rozjívené. Do stejného nebe jako já, svatý otec Školastyk. Já se z toho zblázním. Ne, ne ne ne, to by nebyl Pánbůh spravedlivý!“

Souhrnně lze říct, že pýcha je hříchem, který ničí naše láskyplné spojení s Bohem a brání našemu společenství lásky s druhými lidmi. Bůh pýchu nenávidí a pokud v ní setrváváme, následuje Jeho někdy i velmi hořká léčba: *Pýcha předchází pád, domýšlivost klopýtnutí. (Přísl 16,18)*

Propadnu-li pýše, pak Bůh často dopustí něco, co mě jejích výšin dokonale uzemní. Ano, pády bolí, ale někdy jsou prvními kroky k nápravě. Bůh nás slovy Bible vyzývá: *Všichni se oblečte v pokoru jeden vůči druhému, neboť ‚Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost‘. (1 Petr 5,5n)*

Naším vzorem je Pán Ježíš. On je tichý a pokorný srdcem. On nám také jednoznačně ukázal v čem je pravá pokora.

Necht' je mezi vámi takové smýšlení jako v Kristu Ježíši: Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. (Filip 2,5-8)

Pokora nespočívá ve vlastním ponížení nebo v nutnosti držet se neustále někde vzadu, kde nejsem moc vidět. Pokora znamená dát své možnosti a schopnosti do služby Bohu, aby je použil tak, jak On sám chce. Daruji-li někomu svůj notebook nebo mobil, už se ním dál nemůžu chlubit. Může se s ním chlubit leda ten obdarovaný. Stejně tak platí, odevzdám-li sám sebe se všemi mými možnostmi a schopnostmi Bohu, co mi pak zbude ke chlubení? V pravé pokoře bereme druhé za důležitější, než jsme my sami a pak není těžké jim sloužit. Slovy listu Filipským:

V ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; (Filip 2,3)

Je přirozené, že máme snahu hodnotit sami sebe podle svých schopností, výkonů nebo podle toho, co jsme dokázali získat. Naše hodnota před Bohem, ale není závislá na tom co jsme, co umíme a co vlastníme. Bůh ji stanovil jinak. Ocenil ji životem svého Syna a tato cena byla zaplacená. Proto nepatříme sami sobě, ale patříme Bohu a nikdo nemá důvod k vlastnímu povyšování.

Každému z vás říkám na základě milosti, která mi byla dána: Nesmýšlejte výš, než je komu určeno, ale smýšlejte o sobě střízlivě, podle toho, jakou míru víry udělil každému Bůh. (Řím 12,3)

Tím ale rozhodně nechci říct, že bychom měli přestat povzbuzovat druhé v obavě, aby nezpychli. Bible nám přece slovy apoštola Pavla říká: *Povzbuzujte se navzájem den co den, dokud ještě trvá ono ‚dnes‘.*

Na závěr bych ještě chtěl připomenout to, co zaznělo v přečteném oddílu. Nesmíme zapomínat, že nevíme, co bude zítra. Nejsme neměnní a věční jako Bůh. Jsme zde na světě jen na chvíli. Chvála patří Bohu a ne nám. Pro jeho svrchovanost, pro jeho nesmírnost v níž nás převyšuje, pro jeho moudrost a také pro Jeho nesmírnou lásku v níž nás přijímá takové, jací jsme.

Amen